



KAKTUS

og andre SUKKULENTER

Nr. 1

Januar 1999

Årgang 34



KAKTUS OG ANDRE SUKKULENTER udkommer 4 gange årligt i januar, april, juli og oktober som medlemsblad for Nordisk Kaktus Selskab.

Redaktion : Henrik Helms Madsen, Trælgårdsvej 4 Dk-8544 Mørke tlf 86 37 6645 email : madsenkaktus@vip.cybercity.dk
Tryk: Kolding Trykcenter, Gejlhøvedsgård 23, DK-6000 Kolding.

Selskabets regnskabsår er fra 1. januar til 31. december. Årskontingent 250 kr. Alle henvendelser vedrørende medlemsskab og adresseændringer bedes rettet til kassereren, Giro-nr. 6 57 87 13. About membership apply to mr. Dubbeld Samplonius.

Terminer for indlevering af annoncer og artikler:

Termine für Anzeigen und Artikel:

Terms for ads and articles:

1. marts, 1. juni, 1. september, 20. november.

Annoncepris: 1/4 side 200 Dkr. - Preise für Anzeigen: 1/4 Seite 200 Dkr.-Price for ans: 1/4 page 200 Dkr.

SIDEN SIDST

GODT NYTÅR ALLESAMMEN.

Hvad kan vi så ønske os for det nye år. Ja vi vil da gerne ha' en sommer med sol i 1999, det kan der da ikke være tvivl om. I år vil vi også prøve noget nyt, årsmødet foregår i Kalundborg på Sjælland, det ser jeg frem til. Håber at se nogle nye ansigter. Der arbejdes også med at få en kaktustur på benene i år, jeg håber det bliver til noget i år, så skynd jer at melde jer til.

Ved årsmødet 1998 var der snak om at få en NKS hjemmeside på benene. Det har jeg nu selv fået gjort noget ved.

Adressen er :

<http://users.cybercity.dk/~bdc4885/nks.html> .

Her vil være opdaterede nyheder inden for NKS, info om forskellige møder og info om kaktuskredsene i NKS.

Med hensyn til årsmødet 1999 var det måske i værd at overveje om du ikke havde lyst til at være redaktør for vores blad. Da jeg jo både er formand og redaktør lige nu var det måske en god ide. De ville jo trods alt være rart at opgaverne var spredt ud til flere medlemmer. Jeg kunne jo også dermed koncentrere mig lidt mere på formandsjobbet. Der kan jo også komme den dag hvor jeg ikke har tid til nogen af jobbene længere og så står vi både uden formand og redaktør. En lidt håbløs situation for NKS. Tænk over dette.

Ellers er det tid for at fordybe sig i frøliester og bøger, eller hvad med at skrive en artikel!!!

Jeg ønsker jer alle god vækst og blomstring i det nye år.

Formanden

Nordisk Kaktus Selskabs hjemmeside :
<http://users.cybercity.dk/~bdc4885/nks.html>

Selskabets styrelse:

Formand: Henrik Helms Madsen, Trælgårdsvej 4,

DK-8544 Mørke, tlf. 86 37 66 45

Sekretær : Preben Daugaard, Sabro skovvej 9 Dk-8471
tlf+fax 86 94 84 35 email : pd@kemi.aau.dk

Kasserer: Dubbeld Samplonius, Nørrevænget 138,
DK-8310 Tranbjerg, tlf. 86 29 91 23.

Samplonius@teliamail.dk

Øvrige funktionærer:

Bestyrer af diateket: Esther Genker, Tranumparken 1-6-2,
DK-2660 Brøndby Strand, tlf. 43 54 22 41.

Dansk bibliotekar: Bent Olesen, Østerskovvej 13, Ilskov,
DK-7451 Sunds, tlf. 97 14 52 94.

Svensk bibliotekar: Lars Eric Arne, Fivlered Sjøgården,
S-52043 Åsarp

Indbetaling af kontingent i Norge og Sverige:

ÆRESMEDLEMMER:

Hans Keil & Peter Brandt Pedersen.

Sverige: Nordisk Kaktus Selskab,

Giro 76 07 72-4.

ÆNDRING!!!!!!!

Norge: Nordisk Kaktus Selskab, giro: 0806
1914219

Forsiden viser : *Thelocactus hexaedrophorus*, postordreplante fra Whitestones
cirka en måned efter modtagelsen
Foto og copyright Dubbeld Samplonius

Kaktustur 1999

Tyskland - Holland - Belgien

Kristi Himmelfartsferien d. 13. - 16. maj 1999

Hvorfor nu ikke som vi plejer - indkøbsturen i Bededagsferien?

Det er der 2 årsager til!

1. adskillige medlemmer ønsker at sove i nattoj i en rigtig seng i stedet for at sidde opret og fuld påklædt i en kørende bus om natten.
2. Store Bededag er ikke helligdag i Sverige og Norge; derfor er vore nordlige medlemmer (næsten) helt afskåret fra at deltage i vore sædvanlige indkøbstore.

Vi besøger sikkert følgende gartnerier i følgende rækkefølge :

Fredag : SPECKS, KATZE OG (LAKERVELD)
Lørdag : (GROOTSCHOLTEN), NOLTEE OG De HERDT.

Måske besøger vi et tysk gartneri mere på ud eller hjemturen.

Turen vil koste max 1950 Dkr.; 2400 Skr.; 2250 Nkr. Ved 30 deltagere, som er minimum for at turen gennemføres.

Prisen dækker bustransport fra flyvebådens kaj i København den 13 maj Kl 7.00 - videre til Københavns hovedbanegård, samt opsamling i grupper langs motorvejen til grænsen (den sædvanlige opsamling ved Fredericia banegård).

Endvidere 3 hotelovernatninger med morgen og aftensmad (3 retter). Hjemkomst den 16 maj ca. Kl. 23.00 ved flyvebåden.

BETALING :

hele beløbet senest den 15 april 1999.

I Danmark til giro 5205913

(Sjællandskredsen ved Per Rønkel.

Bjarnehøjvej 13, 3390 Hundested

Tlf. 47 98 40 47

I Sverige Postgirot, kontonr: 76 07 72-4

I Norge Postbanken, kontonr: 0806
1914219

Husk at skrive bustur på indbetalingskortet!!!

TILMELDING TIL :

Hans Dall,

Lærkevej 37

2605 Brøndby

Danmark

Tlf. 43 96 11 47

Sidste tilmeldingsdato : den 14. Februar 1999
Skulle turen mod forventning på grund af for få tilmeldinger blive aflyst, returneres beløbet minus 20 Dkr.; 20Skr; 20 Nkr.

Skynd dig at tilmelde inden turen bliver overtegnet (max 40)

Med venlig hilsen

Hans Dall, Per Rønkel og

Peter Brandt Pedersen.

Efterlysning!

Kan noen hjelpe meg å finne riktig navn på denne Mammillaria-arten? Den ligner litt på Mammillaria bombycina og Mammillaria moelleriana og hører sikkert til serie Stylothelae.

Vennlig hilsen
Geir Arne Evje
Ospelia 11
N-1405 Langhus
Norge
Tlf: +47 64866095



Hvad er det for en Mammillaria art?

En Mammillaria-kvartet

Mammillaria aureilanata

Dette er en småvokst art i serie Lasiacanthae. Den har tykke, roeformede røtter og trenger, som de fleste arter i samme gruppe, en porøs jordblanding. Hos meg er den tidlig med blomstringen, allerede tidlig om vinteren dannes knoppene og de forholdsvis store, lyse blomstene springer ut allerede i mars.

Mammillaria lauii fa. subducta

Planten går også under artsnavnet Mammillaria subducta. Også denne arten hører til serie Lasiacanthae. Det er en vakker art hvor de lysgule piggene står i flott kontrast mot de dyprosa blomstene. Den vil etter hvert danne grupper hvor enkelthodene er ca 7 cm i diameter.

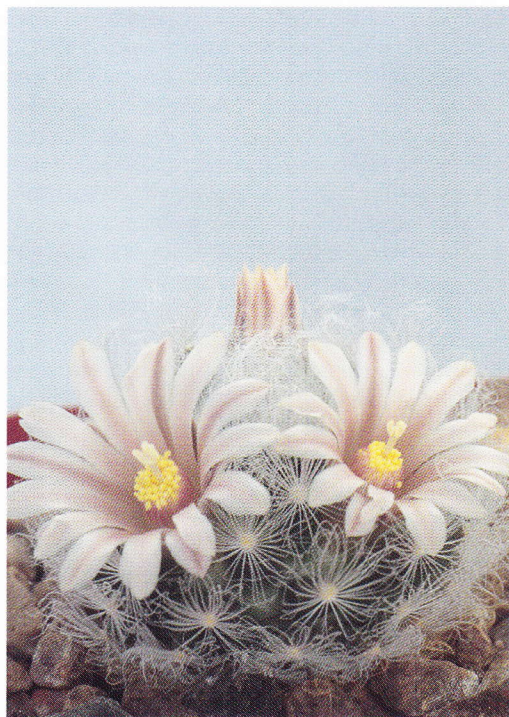
Mammillaria schwarzii

Denne arten hører til serie Proliferae. De lyse blomstene er større enn hos de andre artene i samme gruppe. De første blomstene kommer tidlig om våren, men blomstringstiden varer lenge. Med alderen vil den danne gruppe med moderat størrelse hvor enkelthodene er 2-3 cm i diameter.

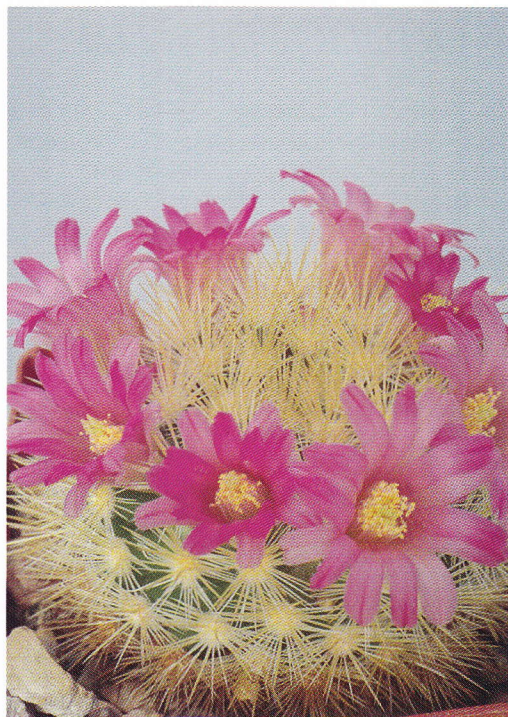
Mammillaria sonorensis

Arten tilhører serie Mammillaria (syn. Macrotelae). Dette er en storvokst art som med alderen danner store grupper av hoder på 6-8 cm i diameter. De dyprosa blomstene står i flott kontrast mot den mørkt grønne plantekroppen og de lysgrå piggene.

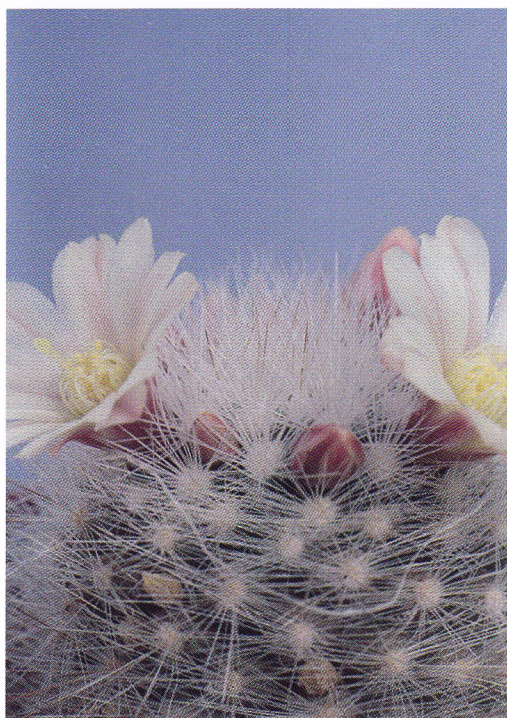
Geir Arne Evje



Mammillaria aureilana



Mammillaria lauii fa. *subducata*



Mammillaria schwarzii



Mammillaria sonorensis

Kontingent 1999

Så er det blevet januar igen og det er tid til at betale kontingent til foreningen. Kontingentet ligger fortsat fast på 250 danske kroner, men da kursen på den norske og især den svenske krone er faldet en del, stiger kontingentet i Norge og Sverige tilsvarende.

Kontingentsatserne er: Danmark DKK 250,-, Sverige SEK 310,-, Norge NOK 290,-. Unge under 18 år halv pris.

Som sædvanligt kommer jeg med en indtrængende opfordring : HUSK AT SKRIVE DIT NAVN PÅ INDBETALINGSKORTET. Det gælder også for dem, som overfører pengene fra deres egen girokonto eller afleverer girokortet i banken.

Norske og svenske medlemmer opfordres til ikke at sende pengene til den danske girokonto, det koster alt for meget. Indbetal venligst til en af følgende konti (OBS: Nyt kontonummer i Norge):

NORGE: Nordisk Kaktus Selskab. Postbanken, kontonr: 0806 1914219

SVERIGE: Nordisk Kaktus Selskab. Postgirot, kontonr: 76 07 72-4

Til sidst vil jeg venligst opfordre alle om at overholde indbetalingsfristen d.15. februar.

Kassereren

Den danske kaktuspioneer F.M. Knuth

På en Københavneretur i det tidlige forår spadserede min mand og jeg rundt i det hyggelige Fiolstræde.

Vi dryssede indenfor i Harchs antikvariat og mens min mand stillede hen imod den tekniske litteratur, så søgte jeg målbevidst efter botanikken. Selv om jeg i princippet er godt dækket ind med kaktusbøger, så er man jo

nødt til at holde sig orienteret. Hylderne rummede faktisk flere gode bøger, specielt henvendt til kaktofile mennesker som mig. Blandt andre "Den store bog om Kaktus og andre sukkulenter" fra Hernov's forlag og "Samlerens Store Kaktusbog" udgivet i 1966 på Samlerens forlag. Sidstnævnte er skrevet af den kendte tyske

kaktusdyrker og forsker Walther Haage.

På vores bibliotek findes et stort og læseværdigt værk af samme forfatter, der hedder "Kakteen, von A bis Z" fra 1981.

Men udover disse bøger fangedes min interesse snart af to gammeldags, stift indbundne bøger med guldtryk på ryggen. "Kaktusbogen" og "Den Ny Kaktusbog" udgivet i henholdsvis 1928 og 1930 af Gyldendals Forlag og skrevet af F.M. Knuth, den daværende lensgreve på Knuthenborg.

Glad og forventningsfuld drog jeg hjem med bøgerne, der samme aften blev genstand for intens læsning, kun afbrudt af små pauser, når min mand absolut måtte indvies i en særlig spændende eller interessant passage. Jeg faldt for bøgernes charme. De er præget af begejstret entusiasme, et til tider poetisk sprogbrug, og illustreres med en række glimrende sort/hvide fotos.

Efter at have konfereret lidt frem og tilbage med flere af Kaktus-selskabets garvede medlemmer besluttede jeg mig for at kontakte Adam Knuth, lensgreven på Knuthenborg og søn af F.M. Knuth, for at få tilladelse til at bringe uddrag af bøgerne i vores foreningsblad. Vi fik en aftale istand og i samtalens løb blev mit kendskab til F.M.Knuths betydning i dansk kaktushistorie udvidet betydeligt. Også foreningsmedlem og gartner i Kbh's Botaniske Have's kaktusafdeling Jørgen Damgård har bidraget med historisk viden.

F.M.Knuth foretog flere langvarige, strabadserede rejser til Den Ny Verden i slutningen af 1920'erne, hvor der endnu var ret ufremkommeligt og ubeboet i de store ørkenområder. Han besøgte Tuscon i Arizona, hjemsted for Carnegia gigantea, han færdedes i 7.000 fod (ca. 1200m.) langs Grand Canyon kløften. I Mexiko tilbagelagde han 6000 km. i veteranbil frem og tilbage fra Monterrey i staten Nue-

vo Leon til bjergkæden Sierra de la Paila, (rejsebeskrivelsen bringer vi i et senere nr. af bladet). Af "Den Ny Kaktusbog" fremgår det, at han også har opholdt sig i Tamaulipas, som ligger ud til den Mexicanske Golf, og i staten Vera Cruz og Xochimilco tæt ved Mexico City.

Rejserne kom til at danne grundlag for en stor kaktussamling, der indtil 1948 opholdt sig i et af de fire store drivhuse på Knuthenborg (herom senere). F.M.Knuth har været en nær ven og kollega til den berømte tyske kaktusforsker Backeberg og deres samarbejde resulterede i 1935 i bogen "Kaktus ABC", som efter fleres udsagn skal være den bedste danske kaktus-

bog indtil dags dato. Denne fåes efter sigende stadig antikvarisk.

Efter denne introduktion vil jeg bringe F.M.Knuths afsnit om kaktusforskningens historie fra 1535 og op til hans egen tid (1928), taget fra hans første bog "Kaktusbogen".

*Susan Schou Sørensen
Søndre Alle, 45
DK-2500 Valby*



F.M. Knuth i Sierra de la Paila, Mexico



Maibuenia tehuelpes paa stenbøjen i Knuthenborg Park. Enkelte af planterne har blomster

Kaktusfamiliens historie og klassificering

Før Amerikas Opdagelse kendtes Kaktus ikke; de hører paa en enkelt Undtagelse nær hjemme i den nye Verden, og naar derfor Kunstnere paa Billeder fra Antikens Middelhavslande tegner Kaktus i Landskaberne, er det forkert. Naar de nuomstunder findes "vildt" i Sydeuropa, skyldes det, at Spanierne, begejstrede over alt det nye, de havde faaet at se, da Amerika var blevet opdaget, medbragte Planter, Dyr og andre Erindringer fra den nye Verden; og de Planter, som Europas Klima passede for, forvildede sig i Tidens Løb.

Man kan nuomstunder, forvænte med ny Opdagelser og Opfindelser, næppe forestille sig, hvorledes Opdagelsen af en helt ny Verden virkede paa Datidens Mennesker. Jeg formaar ikke at beskrive de Følelser af Undren, Begejstring og Stolthed, der besjælede dem, paa nogen bedre

Maade end ved at oplade de gamle Boger og lade Middelalderens Mænd tale med egne Ord om de Vidundere, som mødte dem i Verden hinsides Atlanten.

Af den ældste kendte Bog, der omtaler Kaktus, *Coronica de las Indias* af Gonçales Hernandez de Oviedo y Valdes, gengives nedenfor nogle Stykker. Bogen er skrevet i 1535, altsaa kun 43 Aar efter Amerikas Opdagelse.

Et af Kapitlerne begynder med følgende Beskrivelse af Søjle-kaktus: "Kapitel 24, om nogle høje og lige Tidsler, som er større end Lanser, eller endogsaa ser ud som lange firkantede og tornede Spyd, og kaldes Fakler af de Kristne, fordi de ser ud som Fakler eller Vokslys, paa nær Tornene." Videre fortælles, at Faklerne er "en Slags meget tornede og ubehagelige Tidsler, som man ikke kan røre ved nogetsteds hvor der ikke fin-

des mange skarpe Torne, det til Trods for, at Naturen har anbragt dem (Tornene) med indbyrdes Mellemrum i Orden, og opbygget dem planmæssigt. De er meget grønne - - - og vokser sammen i større Antal."

Det næste Kapitel fortæller om Tunas, d. v. s. Opuntia. Om Følgerne af at spise Frugterne berettes meget morsomt:

"Da jeg i Aaret 1535 paa Rejse fra Fastlandet til Byen S. Domingo gik i Land paa Enden af Øen Hispaniola og kom gennem Provinsen Xaragua, fulgtes jeg med Styrmanden Andreas den Yngre og andre Ledsagere. Da nogle af disse, som var mere erfarne i Landet og kendte denne Frugt, med stor Appetit spiste deraf, da vi fandt store mængder af dem paa Marken begyndte jeg ogsaa at gøre dem Selskab ved Maaltidet, og spiste nogle Stykker, og de smagte mig godt. Da det blev spisetid, steg vi af Hestene paa Marken ved en Flod. Da jeg gik til Side for at lade Vandet, afgav jeg en Mængde rigtigt Blod (troede jeg da), og vovede ikke at give saa meget fra mig, som jeg kunde og skulde, fordi jeg troede, at jeg skulde ende mit Liv derved; thi jeg troede bestemt,

at alle mine Aarer var sprængt, og Blodet paa denne Maade kommet i min Blære. Dengang havde jeg endnu ingen Erfaring med Frugten, og kendte ikke noget til Bygningen af Aarerne, eller til den Egenskab, disse Tunas havde, som jeg havde spist.

Og da jeg af Skræk og Frygt havde skiftet Farve, kom Andreas den Yngre hen til mig. - - Han var et godt Menneske, og min Ven; og for at gøre sig lystig over mig, sagde han: Señor, De synes at have en daarlig Kulor; det gør vel ondt et eller andet Sted. Og det sagde han saa alvorligt og roligt, som om han virkelig havde Medynk med mig paa Grund af min Lidelse. Jeg svarede ham: Hvis der ikke var andet, der gjorde ondt, vilde jeg give min Hest og endnu fire til for at være i S. Domingo eller hos Licentiaten Barreda, som er en stor Læge; thi utvivlsomt er alle Aarerne i Kroppen paa mig revet itu. Efter dette Svar kunde han ikke undertrykke sin Latter mere og da han saa mig i stor Angst- (den var virkelig ikke ringe), svarede han leende: Senor, frygt ikke, at disse Tunas gør det, De tror; hvis de lader Vandet endnu en Gang, vil det allere-



Malacocarpus Schumannianus i Paraguay

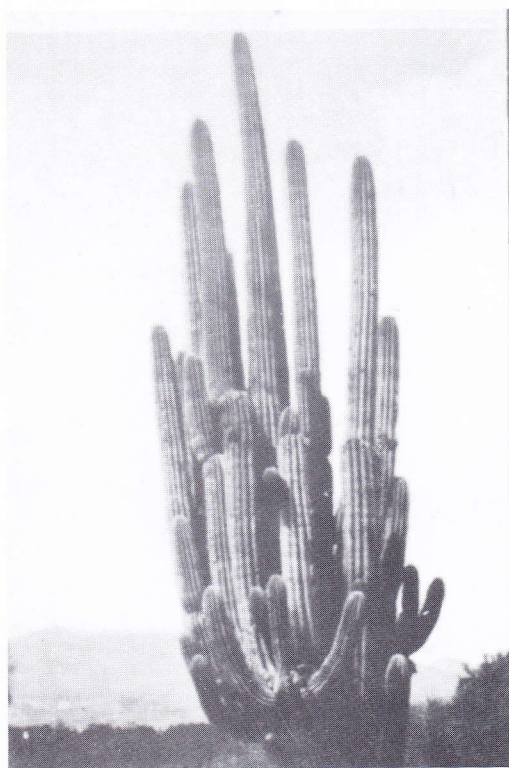
de være meget lysere, og anden eller tredie Gang vil det være ganske i Orden igen, og De har ikke Brug for Licentiaten Barreda og behøver heller ikke at bortgive Hestene, som De lover nu. Jeg var trøstet og delvis beroliget, men ikke helt, for jeg saa, at Ogsaa de af de andre Ledsagere, der som jeg var Nyankomne, var ramt af den samme Vanskæbne. Og snart saa vi med egne Øjne, at Andreas havde sagt Sandheden."

En anden gammel Bog giver en ganske slaaende Beskrivelse af en Opuntia: "Tunal'en er et andet bekendt Træ fra Ny-Spanien, hvis man kan kalde en Hob tornede Blade, som sidder, det ene ovenpaa det andet, for et Træ."

Men taget over et er de gamle Bøgers Oplysninger om Kaktus meget sparsomme. Selv Linne kendte kun nogle og tyve Arter; det var først henimod Midten af det 19. Aarhundredes at Interessen for Kaktus tog Fart. I 1847 fandtes kun 23 bestemte Kaktusarter i Københavns botaniske Have. Den første, der behandlede Kaktusarterne efter moderne botaniske Principer (hvor Hovedvægten lægges paa Blomst og Frugt), var den

tyske Fyrste Salm-Dyck. Kaktusinteressen var i rivende Udvikling omkring Aar 1840, og mange Værker, der den Dag idag staar som Milepæle i Kaktusforskningens Historie, udkom paa det Tidspunkt. Et pragtfuldt Billedværk med Litografier af Kaktus udkom saaledes 1843—50, og blev staaende uden Lige indtil 1904, hvor det tyske Kaktusselskabs store Billedværk begyndte at udkomme.

Kaktusinteressen havde dengang grebet de forskellige Slags Mennesker. Alle samlede Kaktus, og læg og lærd, kyndig og ukyndig skrev om Kaktus. Utallige nye Arter blev beskrevet. Arter, der for en stor Del kun var ubetydelige Varieteter af allerede kendte Planter. Den enkelte Art af Kaktusfamilien er jo som bekendt uhyre variabel, og da snart sagt hver ubetydelig Varietet i Tidens Løb er blevet ophøjet til Art og har faaet Artsnavn, er Listen over Synonymer for de enkelte Arter ofte kolossal. Rekorden indehaves maaske af *Cactus macra-canthus*, der er blevet beskrevet under mere end 100 Navne!



Hvorledes Kaktusplanterne gror i deres hjemland. Til venstre ses et 12 m højt kaktus-træ. Til højre en kæmpeplante af *Ects. grandis*

Da Kaktusinteressen midt i forrige Aarhundrede var paa sit højeste, mente Gartnerne at se deres Interesse i at beskrive saa mange "nye Arter" som muligt, idet de dermed mente at stimulere Folks Købelyst. Men denne Taktik skulde hurtigt give Bagslag. Kaktussamlerne kunde ikke følge med i det nye Virvar, og som Tiden gik, opda- gede man, at de saakaldte nye Arter kun var betydningsløse Varieteter, ofte endda opstaaet ved, at en gammelkendt Art var blevet udsat for unormal Behandling, fx. ved at blive stillet for varmt og fugtigt om Vinteren, hvorved Tornene svækkedes, og Planten derved fik et andet Udseende.

Som det var at vente, ødelagdes Kaktusinteressen næsten fuldstændigt ved denne Navneforvirring. Saa grundigt naaede man at tilintetgøre Interessen, at der skulde gaa det meste af to Menneskealdrer, før nogen atter tænkte paa Kak- tus.

Kort før Aarhundredskiftet vaagnede Interessen atter. Professor K Schumann i Berlin udgav sin store Monografi over Kaktusfamilien, og det tyske Kaktusselskab begyndte at udgive et Maa- nedssblad, der i høj Grad var Skyld i, at Kaktus- interes- sen atter vaagnede i vide Kredse. Profes- sor Schumanns Monografi blev gennem tyve Aar staaende som det store Standardværk, for hvil- ket alle bojede sig. Betydningen af Prof. Schu- manns videnskabelige Autoritet kan vanskeligt overvurderes; den tidligere Navneforvirring hav- de veget Pladsen for Ensartethed, og den umid- delbare Følge heraf var en storslaaet Genopva- agnen af Kaktusinteressen.

Denne Interesse vedblev at udbrede sig, ogsaa i Aarene efter Prof. Schumanns Død, indtil Ver- denskrigen lagde sin Ishaand over al fredelig videnskabelig Syssel og Interesse.

Men saa kom Aarene efter Verdenskrigen. Vi har i disse Aar været Vidne til et saa uhyre Opsving i Kaktusbegejstringen, at man for ti Aar siden vil- de have kaldt noget lignende for utænkeligt. Overalt og alle vegne samles der paa Kaktus, og det i en saadan Grad, at man med nogen Ret kal- der Kaktus for "den store Mode". Vi nærmer os imidlertid et Vendepunkt; mange Mennesker, der ellers ikke har den ringeste Sans for Naturens Skønhed og Storslaaethed, samler i Øjeblikket Kaktus, blot fordi det er moderne. Disse Men- nesker maa nødvendigvis falde fra, og de skal ikke blive savnet.

Men saa er der alle de andre, alle de, der elsker og beundrer Naturen, og samler Kaktus, fordi

disse er nogle af Naturens vidunderligste og særeste Skabninger. Vil disse Mennesker bevare Interessen? Jeg vover at besvare Spørgsmaalet: De vil bevare Kærligheden til disse Planter, hvis det Iykses at gennemføre en ensartet Navngiv- ning af Kaktusfamiliens Arter, saa at det fx. ikke kan ske, som det sker nu, at en bestemt Art fal- bydes under fire, fem eller flere forskellige Nav- ne fra for- skellige Kaktusgartnere. Hvis vi paa et Par Aar kan naa saa vidt, at der til hver Art kun anvendes eet Navn, som anerkendes af alle, Videnskabsmænd som Gartnere, saa vil det Iyk- kes at bevare Folks Interesse. Men hvis den nuværende Forvirring skal vare ret meget læn- gere, saa vil det gaa ligesom i byerne: Interessen vil fuldstændig tilintetgøres.

Der er imidlertid Haab, takket være et stort ame- rikansk Værk, der nylig er udkommet: Britton and Rose, *The Cactaceæ; Descriptions and Illu- strations of the Cactus Family*. Der er nedlagt et uhyre Arbejde i denne Bog; Forfatterne har per- sonlig berejst alle de vigtigste Kaktusomraader og studeret Planterne paa Voksestedet. Der er indsamlet et mægtigt Materiale af levende og tørrede Planter, Blomster og Frø, og rige Penge- midler (Carnegie-Fondet) har staaet til Raadig- hed. Intet Under, at Resultatet er blevet storslaa- et. Selvfølgelig kan man finde Fejl og Misforsta- aelser i et Værk af saa stort Omfang; men Bogen er alligevel et saa betydningsfuldt videnskabeligt Fremskridt, at det maa betegnes som ganske givet, at den vil komme til at danne Grundlaget, paa hvilket en ensartet og almen- anerkendt Navngivning opbygges, om ikke uvedkommen- de Hensyn faar Lov at spille ind.

Naar jeg i denne Bog har anvendt Britton & Rose's system saa er det for det første, fordi der for Tiden ikke findes nogen anden Bog, der paa videnskabelig Basis behandler Kaktusfamiliens Systematik, og dernæst ud fra Overbevisningen om at denne Monografi betegner den eneste far- bare Vej ud af Uføret Jeg er blevet bestyrket heri ved Læsningen af Alwin Bergers Bog: *Die Entwicklungslinien der Kakteen*, som paa monstergyldig Maade klarlægger Kaktusarternes indbyrdes Slægtskab og dermed godtgør Rigtig- heden af store Dele af Britton & Rose's System.

Susan Schou Sørensen
Søndre Alle, 45
DK©2500 Valby

Opuntia "Rutilans"

- et nyt navn til en gammel cultivar. Af Steve Jankalski oversat af Benny Møller Jensen.

De fleste hårdføre *Opuntia* der dyrkes har gule blomster, så når det er muligt, at få en der blomstrer i en anden farve, specielt hvis den er rød, bliver det hurtigt en plante der søges efter, og værdsættes af samlere. Denne artikel er en hyldest til en af disse planter. Det er også et eksempel på, hvor meget et navn kan blive misbrugt af samlere og botanikere imellem:

Der findes en rødblomstrende *Opuntia* som ofte dyrkes under navnene *Opuntia rutila*, *Opuntia arenaria* og *Opuntia rutilans*. Hvis man søger i litteraturen, vil det afsløres, at disse navne er forkerte eller ugyldige. Denne artikel er et tilbageblik i litteraturen.

Det første navn, *Opuntia rutila*, findes første gang i Torrey & Gray (1840) og var baseret på et manuskriptnavn foreslået af Thomas Nuttall. Det originale citat var:

"*Opuntia rutila* (Nutt. mss): "Spines strong and

numerous as well on the fruit as the joints; flowers carmine-red. "Arid clay hills in the Rocky Mountain range, near the Colorado of the west, about lat. 42 ."Nuttall." (Oversat: Mange kraftige torne på såvel frugten som på leddene; blomsterne karminrøde. Tørre og guldlerholdige bakker i Rocky Mountains, nær det vestlige Colorado ved den 42 breddegrad)

Benson (1982) bemærkede, at der senere blev fundet en mere præcis lokalitet for arten. "Ifølge Engelmann i; King, Rept. Geol. Expl. 40th par. 5: 119. 1871, " ...i nærheden af the Green River i det sydlige Wyoming."

Det skal bemærkes at faktisk er den 42 breddegrad i staten Wyoming og ikke i Colorado. Men the Green River er en biflod til the Colorado River der krydser staten Colorado!!

David Griffiths besøgte senere typelokaliteten for *Opuntia rutila* og samlede eksemplarer der endte med at blive identificeret som *Opuntia polyacantha* var. *rufispina* (ENGELMANN &



Nærbillede af *Opuntia* "Rutilans"



Opuntia "Rutilans" i John N. Spain's have

BIGELOW) L. BENSON af Lyman Benson. David J. Ferguson (i personlig bemærkning) mener at *Opuntia polyacantha* var. *rufispina* (ENGELMANN & BIGELOW) L. BENSON er det samme som typiske *Opuntia polyacantha* HAWORTH.

Selvom det er anerkendt, at både *Opuntia polyacantha* og *Opuntia erinacea* og andre arter, kan have både røde og gule blomster i naturen, har der alligevel været masser af forfejlede identifikationer med disse arter i fortiden. Forvekslingen er sandsynligvis startet, da Engelmann (1871) forsøgte at sammenligne nogle rødblomstrende eksemplarer fra Utah med Nuttall's plante. Engelmann blev fulgt i dette af Merriam (1893) og Coville (1893), som tilføjede flere eksemplarer fra Nevada og Californien. Det billede der blev publiceret af Merriam (1893) viser, at deres plante faktisk var *Opuntia erinacea* var. *ursina* (WEBER) PARISH, dette var også L. Benson's mening om deres plante.

Et billede der blev publiceret af Alwin Berger (1904) og som skulle repræsentere den autentiske *Opuntia rutila* er ifølge L. Benson (1982) også *Opuntia erinacea* var. *ursina* (Weber) Parish.

David J. Ferguson (i en personlig kommentar til forfatteren) mener, at *Opuntia erinacea* var.

ursina (Weber) Parish ikke er andet, end en lang tornet form, der falder ind under den typiske variation for *Opuntia erinacea* Engelmann & Bigelow.

Rydberg (1932) sammenlignede *Opuntia rutila* med en rød blomstrende form af *Opuntia erinacea* var. *utabensis* (Engelmann) L. Benson denne var tidligere beskrevet som *Opuntia rhodantha* K. Schumann af Britton & Rose (1919).

Rydberg (1932) placerede *Opuntia rhodantha* som et synonym for hans *Opuntia rutila* og hans fig. 384 er ganske klart baseret en planche af *Opuntia rhodantha* fra The Cactaceae af Britton & Rose (planche nr. 35-2, 1919).

Boissevain & Davidson (1940) bragte forvekslingen endnu længere ud ved, at sammenligne *Opuntia rutila* med en serie af mellemformer (hybrider?) imellem *Opuntia erinacea* var. *utabensis* (Engelmann) L. Benson (som *Opuntia rhodantha* K. Schumann) og *Opuntia fragilis* var. *brachyartra* (Engelmann & Bigelow) Coulter som vokser nær Cortez i Montezuma County, Colorado, langt fra den originale type-lokatitet. De foreslår, at i det mindste nogle af de planter de har set, er en form for en hybridsværm mellem de to arter. Af de to fotos som de viste er den ene (fig. 24) en udvalgt rødblomstrende og tornløs form, som siden er blevet vidt udbredt i kultur som *Opuntia rutila*.

Det er helt sikkert ikke i overensstemmelse med det originale koncept for denne art.

Senere er denne cultivar også set med navnet *Opuntia arenaria*, som ifølge Weniger (1970) og Benson (1982) er en art med en gul blomst, kan danne stoloner, og vokser i sandet jord langs Rio Grande River i New Mexico og Texas. Denne forveksling er sandsynligvis startet da Britton & Rose (1919), ved en fejltagelse, beskrev blomsten som rød hos denne art. Rigtige *Opuntia arenaria* har i Baltimore-Washington DC området vist sig at være temmelig hårdfør. Den er desuden også forskellig ved at have mindre, tyndere og aflange led.

I konklusion til ovenstående, kan navnet *Opuntia rutila* og *Opuntia arenaria* ikke blive brugt til denne cultivar. Så hvad skal den så kaldes? Efter at have diskuteret dette med John Spain, en velkendt dyrker af hårdføre sukkulenter, fortalte han mig, at planten indimellem er set i plante lister som *Opuntia rutilans*, et upubliceret navn. Både "Rutila" og "Rutilans" har den samme betydning på græsk, nemlig for farven rød, så det lyder som et godt navn for denne cultivar. Det er her, at nogen, ved en fejltagelse har ført pennen lidt forkert og ved et tilfælde leveret et anvendeligt navn for planten. Og siden planten er efterkommere af en enkelt klon og ikke findes i nogen naturlig population, er en stilling som cultivar det bedste at foretrække for denne plante.

Der findes endnu en rødblomsterende hybrid af Claude Barr der bærer navnet *Opuntia* 'Super Rutila', denne cultivar er anderledes end den der er skrevet om her.

NY CULTIVAR

Opuntia 'Rutilans' New Cultivar
blomsterne mørk pink til rød, op til 9 cm i diameter, blomstrer i den tidlige sommer (i Baltimore- Washington DC området).
Leddene aflang ægformet og mørkegrønne.
Torne er der normalt ingen af, glochiderne der er gule, findes i fremstående klaser.

Planten er udvalgt fra en hybridsværm af *Opuntia erinacea* var. *utahensis* (Engelmann) L. Benson X *Opuntia fragilis* var. *brachyarthra* (Engelmann & Bigelow) Coulter der stammer fra i nærheden af Cortez i Montezuma County, Colorado.

Baseret på:

Opuntia rutila sensu Boissevain & Davidson, Colorado Cacti 33-35 (1940) citat fig. 24.
(også sensu Wieprecht, Cact. & Succ. Journ. Amer. 56 (1) : 20, fig. 10 (1984) ikke Nuttall i Torrey & Gray (1840)

Opuntia arenaria hort. Ikke Engelmann (1856).

Det nye navn er gyldigt ifølge Cultivated Code (1969) artikel 27, 37, 39, 40. Hvor der ikke hos cultivare, skal være en latinsk beskrivelse som der altid skal være hos en ny art.

Brugen af navnet *Opuntia rutila* i litteraturen:

1. *Opuntia rutila* Nuttall i Torrey & Grey, Flora of North America 1: 555 (1840)
(Neotype: Griffith 10762, US 2437081; Duplicate: pom 288269) = *O. polyacantha* var. *rufispina* (Engelmann & Bigelow) L. Benson (= *Opuntia polyacantha* Haworth var. *polyacantha* - ifølge D. Ferguson (i en personlig kommentar til forfatteren))

2. *Opuntia rutila* sensu Engelmann i King, Rept. Geol. Expl. 40th parallel 5: 114 (1871); sensu Engelmann i Simpson, Rept. Of Exploration across the Great Basin of Territory of Utah 442 (1876); sensu Merriam, North American Fauna 7: 350-351, pl.11 (1893) sensu Coville, Contrib. U.S. Nat. Herb. 4:114 (1893); sensu A. Berger, Monatsschrift Kakteen. 14: 109, fig on 105 (1904)
= *Opuntia erinacea* var. *ursina* (Weber) Parish (= *O. erinacea* Engelmann & Bigelow var. *erinacea* - ifølge D. Ferguson (i en personlig kommentar til forfatteren)).

3. *Opuntia rutila* sensu Rydberg, Flora of the Prairies and plains of Central North America 560, fig. 384 (1932); sensu H.D. Harriton, Manual of the Plants of Colorado 383 (1954)
= *Opuntia erinacea* var. *utahensis* (Engelmann) L. Benson.

4. *Opuntia rutila* sensu Boissevain & Davidson, Colorado Cacti 33-35 (1940) citat fig. 23.
= *Opuntia erinacea* var. *utahensis* (Engelmann) L. Benson.

5. *Opuntia rutila* sensu Boissevain & Davidson, Colorado Cacti 33-35 (1940) citat fig. 24; sensu Wiebrecht, Cact. & Succ. Journ. Amer. 56 (1): 20, fig. 10 (1984)
= *Opuntia* 'Rutilans' New Cultivar.

6. *Opuntia* 'Super Rutila' C.A. Barr. Jewels of the Plains, pl. 36 (1983)
= hybrid mellem *Opuntia erinacea* var. *utahensis* (Engelmann) L. Benson X *Opuntia erinacea* var. *aurea* (Baxter) Welch.

Litteratur referencer:

Barr, C.A. (1983)
JEWELS OF THE PLAINS.
University of Minnesota Press.

Benson, L. (1982)
THE CACTI OF THE UNITED STATES AND CANADA.
Stanford University Press.

Boissevain, N.L. & Rose, J.N. (1919)
THE CACTACEAE (VOLUME 1)
Carnegie Institute, Washington.

Coville, F.V. (1893)
BOTANY OF THE DEATH VALLEY EXPEDITION.
Contrib. U.S. Nat. Herb. 4: 1-318, 21 pl.

Gilmour, J.S.L. (ed.) (1969)
INTERNATIONAL CODE OF NOMENCLATURE OF CULTIVATED PLANTS - 1996.
Utrecht, Netherlands.

Harrington, H.D. (1954)
MANUAL OF THE PLANTS OF COLORADO.
Sage Books.

Merriam, C.H. (1893)
THE DEATH VALLEY EXPEDITION. PART 2.
7. REPORT ON DESERT CACTUSSES AND YUCCAS:
NOTES ON THE GEOGRAPHIC AND VERTICAL DISTRIBUTION OF CACTUSSES, YUCCAS AND AGAVE, IN THE DESERT RANGE OF SOUTHERN CALIFORNIA, NORTHWESTERN ARIZONA, AND SOUTHWESTERN UTAH.
North American Fauna 7: 345-359, pl. 7-14.

Rydberg, P.A. (1932)
FLORA OF THE PRARIES AND PLAINS OF

NORTH AMERICA.
New York Botanical Garden.

Torrey, J. & Gray, A. (1840)
A FLORA OF NORTH AMERICA.
Wiley & Putnam.

Trelease, W. & Gray, A. (1887)
BOTANICAL WORKS OF GEORGE ENGELMANN.
J. Wilson & Son. Cambridge, Mass.

Weniger, D. (1979)
CACTI OF THE SOUTHWEST.
University of Texas Press.

Wiebrecht, J. (1983-84)
WINTER HARDY CACTI.
Cact. & Succ. Journ. Amer. 55 (6): 262-265 (1983), 56 (1): 20-26 (1984)

Oversætters personlige kommentarer til artiklen:

Siden artiklen blev publiceret i "THE HARDY CACTUS AND SUCCULENT BULLETIN" spring 1993 side 16 - 19, er der blevet ryddet lidt op i navene som findes i artiklen. Følgende navne er nu ændret:

Opuntia arenaria Engelmann (1856) ifølge Parfitt er denne nu *Opuntia polyacantha* Haworth var. *arenaria* (Engelmann) Parfitt. i Cactus and Succulent Journal Amer. 70 (4): 188 (1998).

Dette er jeg nu ikke helt enig i *Opuntia polyacantha* Haworth er en tetraploid art og *Opuntia arenaria* Engelmann er en diploid art, og derfor er nærmere beslægtet med *Opuntia trichophora* (Engelmann 1856) Britton & Rose. (1908). (stolonerne er også anderledes end hos *Opuntia polyacantha*) Jeg vil derfor mene at *Opuntia arenaria* Engelmann er det rigtige navn for denne plante.

Opuntia erinacea var. *aurea* (Baxter) Welch. *Opuntia aurea* Baxter (syn. *Opuntia basilaris* var. *aurea* (Baxter) L. Benson), Ikke en varietet af *Opuntia basilaris*, da *Opuntia aurea* Baxter har frugter, frø, og grønt støvfang som er typisk for *Opuntia polyacantha* gruppen, imens blomsten hos *Opuntia basilaris* altid har hvidt støvfang!



Opuntia arenaria, fra Vado New Mexico, denne plante i Benny's uopvarmet Drivhus

Opuntia erinacea var. *erinacea* (Weber) Parish er ændret til *Opuntia polyacantha* Haworth var. *erinacea* (Engelmann & J. Bigelow) Parfitt. I Cact. and Succ. Journ. Amer. 70 (4):188 (1998).

Opuntia erinacea var. *ursina* (Weber) Parish er ændret til *Opuntia polyacantha* Haworth var. *erinacea* (Engelmann & J. Bigelow) Parfitt, I Cact. and Succ. Journ. Amer. 70 (4):188 (1998). (kan måske kaldes *forma ursina*. BMJ eller *Opuntia polyacantha* var. *erinacea* 'Ursina')

Opuntia erinacea var. *utahensis* (Engelmann) L. Benson er tidligere publiceret som *Opuntia rhodantha* K. Schumann cf. Britton & Rose (1919). Men bør ifølge D. Ferguson, nok have nyt navn *Opuntia polyacantha* var. *rhodantha* (i en personlig kommentar til oversætteren). Dette er ikke publiceret og gyldigt endnu.

Opuntia fragilis var. *brachyarthra* (Engelmann & Bigelow) Coulter er ifølge D. Ferguson (i en personlig kommentar til oversætteren) = *Opuntia fragilis* var. *fragilis*. Dette er ikke publiceret og gyldigt endnu.

Opuntia polyacantha var. *rufispina* (Engel-

mann & Bigelow) L. Benson er et synonym for *Opuntia polyacantha* Haworth var. *polyacantha* - - ifølge D. Ferguson (i en personlig kommentar til oversætteren). Dette er ikke publiceret og gyldigt endnu.

- mere i næste nr.-
Benny Møller Jensen
Aalborgvej 305, Hæstrup
DK-9800 Hjørring
conben@post9.tele.dk
<http://home9.inet.tele.dk/conben/>

Copyright Benny Møller Jensen

Kaktusdyrkere i Norge!

Jeg har plassmangel i veksthuset og må selge en del av frøplantene fra de siste 2-3 år. Det er vesentlig Rebutia og Lobivia, men også noen representanter fra andre syd-amerikanske slekter. Kr 5 pr plante. Skriv eller ring til meg så sender jeg liste.

Geir Arne Evje
Ospelia 11
1405 Langhus
Tlf 64 86 60 95

NYT kontonummer i Norge

Efter gode erfaringer med den svenske girokonto, har NKS nu også fået egen girokonto i Norge.

Det nye gironummer i Postbanken er: Nordisk Kaktus Selskab, girokonto 0806 1914219.

Oprettelsen af det nye nummer betyder, at alle kontoudtog nu sendes direkte til mig, hvilket giver mig bedre overblik over indbetalingerne. Samtidig vil jeg gerne benytte lejligheden til at sende en stor tak til Unni Horn, som i mange år har fungeret som NKS hjælpe-kasserer i det høje nord.

Kassereren.

Epiphytiske kaktus.

Da jeg selv er en stor ynder af epiphytiske kaktus, syntes jeg selvfølgelig at der er alt for få kaktussamlere der beskæftiger sig med den gren af kaktusverdenen. Men jeg kunne egentlig godt tænke mig at vide, hvor mange der har eller kunne tænke sig at have epiphytiske kaktus i sin samling. Det er trods alt en kaktus, der kræver en lidt anderledes behandling end almindelige kaktus.

Jeg savner meget nogle lidelsesfæller at dele erfaring med. Spoger såvel som glæder vedrørende epiphytiske kaktus. Lideledes vil det jo også være en lidt billigere måde at udvide sin samling på. Der findes desværre ikke så meget litteratur omhandlende denne del af kak-

tusverdenen, og det er trods alt den sjoveste og mest spændende del af kaktusserne. (Den var provokerende hva) Det skal dog bemærkes at jeg selv har en del alm. Kaktus, så det var ikke så ondt ment.

Jeg ville blive meget glad, om dem der var interesseret i epiphytiske kaktus, ville skrive eller ringe til mig, således at vi kunne lave en form for samarbejde og evt. sørge for at der kom lidt " Fornuftigt " stof i vores blad også. (undskyld udtrykket) Da der umuligt kan være den helt store aktivitet i drivhuset på denne årstid med deraf dårlige undskyldninger, så håber jeg på rigtig mange henvendelser.

PS. Jeg håber ikke at jeg er alt for optimistisk, heller ikke at mine bemærkninger er alt for stikkende.

Med mange hilsener

Erling kjofoed

Kirkebyvej 30

3700 Rønne. Bornholm

tlf: 56 96 31 31

og 20 41 05 28

NKS ÅRSMØDE 1999

Sæt allerede nu kryds i kalenderen!!!

Afholdes på: Ubberup Højskole. Kalundborg
dato : 21/8-22/8

Mere information i de næste numre.!

Mogens Madsen

Rosnæsvej 147

4400 Kalundborg

mmadsen@post.tele.dk

NKS frøliste 1999.

Jeg har en liste klar med mere end 300 numre. Send navn og adresse til mig (danske medlemmer må gerne lægge et frimærke eller to ved, tak.).

Sidste frist 10. Februar.

Peter Brandt Pedersen

Tårnbygårdsvej 20

DK- 2770 Kastrup.

Cactomani

Når et menneske kommer i tæt kontakt med sukkulente planter, kan det nemt give anledning til visse sindsforstyrrelser. Disse sindsforstyrrelser er oftest ret alarmerende, og myndighederne har for længst indset, at man her har at gøre med en lumsk og snigende sygdom. Når disse sukkulente planter hører til kaktusslægten, kalder man sygdommen for Cactomani og patienten for cactoman. På trods af Cactomaniens potentielle farlighed har den i vidt omfang været overskygget af mere almindelige lidelser som tennissalbue, indgroede negle, podagra og dårlig ånde. Jeg føler, det er på høje tid, at myndighederne ændrer deres passive holdning til denne lidelse, og for at beskytte menneskeheden vil jeg derfor løfte det slør, som indtil nu har skjult dette onde iblandt os. Ironisk nok er det ikke selve cactomanen, men især familiemedlemmer og venner, som lider mest under Cactomanien. For deres skyld vil jeg her beskrive de forskellige symptomer på Cactomani, så de kan blive genkendt, lige fra første stadie. Hemmelige undersøgelser i Tyskland og på Cactus Ranchitos i Scottsdale, Arizona har vist, at Cactomani er en lidelse, hvis forløb kan opdeles i fire stadier, af hvilke kun de første to er helbredelige. Stadierne er som følger:

STADIE 1. Et helt normalt menneske ser en kaktus. Med det samme bliver han fascineret af denne mærkelige plante. Han føler på tornene og beslutter, at sådan en må han også have.... og en til.... og så endnu et par stykker.....og nogle frilandskaktus i haven. Så er det på tide, at en nær ven tager initiativet til at tale et par alvorsord med denne planteelsker og får ham til at forstå, at han leger med ilden, at det er en tidsindstillet bombe, at det er en farlig og helbredsskadelig beskæftigelse. Få ham til at holde op! Cactomanen bestiller nu nogle kataloger: han køber, tigger, stjæler eller bare samler flere kaktus, og efter bare en enkel måned har han købt en bog om emnet. Bogen fortæller ham alt, hvad han ønsker at vide om sine nyopdagede 'Stikkende venner' og introducerer ham endda til et lidt vovet område, nemlig asekuel reproduktion. Han lærer, hvordan han kan gøre sine kaktus glade og tilfredse. Han har nu potter og skåle fyldt op med djævelstunger, guldugler, nattens dronning, stjerne- og søpindsvinekaktus, og han er glad. Men sent om aftenen i sin seng ligger han og tænker (en meget uvant og farlig proces), og han

undrer sig. Hvordan ser en glad kaktus ud? Det sagde bogen ikke noget om!

På dette stadie er Cactomani stadigvæk helbredelig. Tag patienten og skub ham baglæns ind i en stor guldugle, så han lander med bagdelen oveni planten. Tornene vil få ham til at skriges af smerte, og når patienten kommer til sig selv igen, er der ingen tid at spille; pak ham ind og send ham til et sted nord for polarcirklen, hvor han skal være i et godt stykke tid, i de fleste tilfælde dog ikke længere end resten af livet.

STADIE 2. Cactomanen har nu en temmelig stor samling planter, som han stolt viser frem for alle, som vil se og lytte. Han forfølger andre samlere og besøger botaniske haver. Han keder alle og enhver med historier om sine opsigtsvækkende planter. Han stiller spørgsmål, men hører tilsyneladende ikke svarene. Han bliver medlem af en forening af artsfæller, som alle kan berette om sensationelle erfaringer med kaktus. Han begynder nu også at lave sine egne jordblandinger og begynder at formere sine planter ved hjælp af stiklinger. Nogen stikker ham en lille pose med kaktusfrø i hånden! Efter en hård kamp med sig selv, smider han sin første kaktusbog om glade kaktusser i skraldespanden og køber i stedet for et digert botanisk værk om Cactaceae, skrevet af en anerkendt ekspert på området. Nu er det slut med guldugler, djævelstunger og søpindsvinekaktus, nu hedder planterne *Ferocactus*, *Mammillaria*, *Echinocactus* og *Pediocactus*. Patienten taler uafbrudt om 'tornkonfiguration1' og 'Cspecies', og han køber en podet plante! Når Cactomanen nærmer sig slutningen af det andet stadie, kan helbredende behandling ikke anbefales nok, det er nu eller aldrig. Behandlingen er den samme som i stadie 1, bortset fra at gulduglen erstattes med en stor *Opuntia*, med både torne og glochider, samt at man har lavet en aftale med NASA om en fuldtids viceværtstilling ombord på en rumfærge.

STADIE 3. Cactomanien er nu uhelbredelig og følger den sædvanlige kurs mod den endelige afslutning. Der ligger kataloger fra gartnerier og importører i stuen, kælderen, badeværelset og køkkenet. Det flyder med blade, tidsskrifter og bøger om kaktus over det hele, plus selvfølgelig cactomanens egne uerstattelige notesbøger med personlige iagttagelser. Faste spisetider hører fortiden til, og nu erkender cactomanens familiemedlemmer omsider, at noget er helt galt, men

nu er det desværre for sent. Mærkelige personer kommer på besøg på alle mulige tidspunkter for at diskutere sælsomme oplevelser med kaktus; frø bliver sået, hormoner og vitaminer afprøvet. Blomsterfarver og finurlige detaljer om torne og areoler bliver noteret i små sorte notesbøger.

I kaktus foreningen og ved andre sammenkomster med ligesindede diskuteres de velansete autoriteters arbejde på kaktusområdet. Dette er også stadiet, hvor talrige epokegørende opdagelser gøres. Hvis cactomanen er en velstillet person, begynder han at foretage femdages weekendture til kaktusområderne. Hans firehjulstrækker er i Land Rover klasse og fyldt med højdemålere, kikkerter og kort, dyre kameraer og satellitnavigator. Det værste er, at cactomanen nu begynder at indse, at hans planter slet ikke opfører sig, som det beskrives i bøgerne. Med denne indsigt flyder han gradvist over i stadie 4.

STADIE 4. Cactomanen har nu mistet al humoristisk sans, hvis han nogensinde havde en. Nu er han overbevist om, at han kan det hele. Ord som morfologi, gener, mutationer, kromosomer og fylogenes krydrer hans udtalelser, som om han vidste, hvad han snakkede om. Han er overbevist om, at *Echinocactus polycephalus* var *xeranthamoides* findes på forhjergene på den vestlige side af Eminence Break regionen ved Little Colorado River. Han har alle svarene men indrømmer kun modvilligt, at han er en autoritet, når det drejer sig om kaktus, botanik og formentlig livet i almindelighed. Ivrigt skriver han lærde afhandlinger om et hvilken som helst emne, han bliver konfronteret med. Med hensyn til Cactomanien, så befinder han sig nu meget tæt på det allerhelligste i Minervas Tempel. Fra disse olympiske højder spreder han sine visdomsperler, så amatørerne kan samle dem op og drage nytte af dem. Taksonomi, arvelighedslære, evolution....hvem kender svarene? Sikkert ikke de middelmådige hjerner, som indtil dato har beskæftiget sig med opgaven. Nu, med en stor slæt fremvisning af altruisme, så typisk for hans storsind, beslutter han at oplyse menneskeheden ved at skænke den frugterne af sit enorme mentale arbejde. HAN SKRIVER EN BOG, en bog som kan overflodiggøre alle andre bøger. BOGEN!

Cactomanien har nu nået sit højdepunkt, hvilket bliver efterfulgt af en hurtig nedgang. Redak-

tører, uoplyste som de er, formår ikke at se værdien af den skat, de har fået betroet, og den ene afvisning efter den anden havner i hans postkasse. Hans nye computer med indbygget 56 K modem kommunikerer døgnet rundt med en hvilken som helst kaktusekspert i verdensklasse. Hans telefonregning har ligeså mange cifre som hans telefonnummer, inklusiv områdenummer. Han har viet al harddiskplads i computeren til 'Cactomania Trivia', titlen på 'bogen-som-snart-skal-udgives'.

I mellemtiden bliver afvisningsbrevene fra store og små forlag verden over ved med at hobe sig op i hans postkasse. Nogle af dem er endda allerede revet i stykker når de ankommer! Vores patient har opslidt to professionelle kopimaskiner for at kunne forsyne udgivere med ikke-ønskede ekstra kopier af sit fantastiske værk. Hans postbud får en masse overarbejde udbetalt på grund af det store arbejde med alle de breve til Hr. Kaktus.

Mændene i de hvide kitler har ikke de store problemer med at få lokket cactomanen ind i deres bil. De holder bare en gummikaktus op foran ham!

David L. Eppel, El Jefe
Arizona Cactus & Succulent Research, Inc.
(oversættelse: Dubbeld Samplinius)



Gymnocalycium hypoboleum

Erfaringer med Whitestone Gardens

Formanden har på kraftigste vis opfordret os til at få gang i tastaturet og da i hvert fald den ene af artiklens to forfattere ser ham jævnligt, tør vi næsten ikke lade være. Vi vil gerne give nogle erfaringer videre som vi har gjort med det engelske gartneri Whitestone Gardens (adressen til sidst). Folk som har besøgt gartneriet vender som regel det hvide ud af øjnene, når man spørger dem hvordan der ser ud, og de mangler ord til at beskrive hvor hårrejsende kaotisk der er, og det tror vi gerne, men vores erfaringer med Whitestone Gardens som postordrefirma er ganske positive.

Vores første erfaring med Whitestone stammer fra et Internetbesøg. En af os var på jagt efter Walther Haage's 'Kakteen von A bis Z'; bogen kan kun skaffes antikvarisk, da det gamle østtyske forlag ikke eksisterer længere. På nettet fandt vi Whitestone Gardens antikvariske bogliste og, blandt meget andet godt, også Walther Haage. Der blev sendt en fax om mandagen og bogen kom fredagen efter med posten. Betalingen blev ordnet per postgiro bagefter. Nemt og hurtigt.

På grund af den bestilling fik vi efterfølgende tilsendt Whitestone Gardens flotte farvekatalog. Det er et nydeligt katalog, som bliver bedre med årene - Whitestone selv hæver at det måske en dag bliver et collector's item, og det er der måske noget om. Kataloget har en sektion for kaktusser, en for sukkulenter og en for bøger (14 sider!), og så er der også mulighed for at bestille diverse andre ting så som pesticider, værktøj, potter, osv., hvilket er af mindre interesse, ikke mindst på grund af forsendelsesomkostninger.

Vi ventede til maj måned for at være sikre på at planterne ikke blev udsat for frost undervejs. Whitestone Gardens skriver i kataloget, at de checker eksport planter for utøj hele tre

gange, og det gør de sikkert også, men det er ikke nogen garanti for, at der ikke er dyr på. Heldigvis har vi efterhånden lært at holde nyanskaffede planter i karantæne i et stykke tid. Det er nu tredje år i træk, at vi køber kaktusser derfra, og det er faktisk ret nemt. Efter første køb kommer der automatisk et nyt katalog efterfølgende år, omkring januar-februar. Priserne er standardiseret: £1,50 (ca. Kr. 16) for 2-årige planter og ellers afhængigt af størrelse.

Kaktusserne, hvoraf mange også kan fås som frø, er godt beskrevet, hvilket er dejligt når man ikke har så stor erfaring, men det er også meget let at lade sig rive med og bestille et ægteskabstruende antal. Især den ene af os plejer at gå hele kataloget igennem og krydse af hvad han vil have, og det ender uvægerligt med 50-60 stykker. Så kommer det svære - at vælge fra. Når man intet drivhus har, må man virkelig styre sig en gang imellem.

Som sagt, er det tredje år vi har bestilt kaktusser fra Whitestone, og bortset fra et par svipsere har vi været overordentligt tilfredse. Priserne er måske lidt på den høje side, men til gengæld har man gode chancer for at få lige nøjagtig den kaktus/sukkulenter man vil have. De sendes på bar rod og fint pakket ind i avispapir (hver for sig) - som også er ganske underholdende at læse en gang imellem. Som regel er planterne helt indskrumpede, når man får dem, men de svulmer op i løbet af få dage. Mange har knopper, og vi har et par gange også oplevet, at de har blomstret undervejs! (se billederne). Det er en god ide at tilføje et par alternativer, men det behøves ikke. Man kan enten betale forud med check eller giro (og her er det altså en god ide med alternativer, for så undgår bøvlet med refundering) eller med kredit kort (så trækker de selv beløbet). Det er meget nemt. Som regel kommer planterne i



Rebutia perplexa, lige udpakket ud af avisapiret



Rebutia perplexa, samme plante året efter

løbet af 10-14 dage, sommetider inden for en uge.

Nu til noget andet. Jeg (Steve) har intet drivhus og er derfor selvsagt meget interesseret i at overvintre så mange planter ude som muligt for at lette presset på vindueskarmene og har med megen interesse læst artiklerne i de tre sidste numre af Kaktus om "Sukkulenternes modstandskraft". Nogle af planterne hævdes til min overraskelse at kunne klare meget lave temperaturer og det må nu komme an på en prøve. Jeg har selv overvintret tre kaktusser i et uopvarmet skur (med vinduer) de sidste to år, og de har haft det fint (*Echinocereus viridiflorus*, *Echinocereus caespitosus* og *Chamacereus silvestrii*). Nu vil jeg gå lidt mere videnskabeligt til værks! Jeg har foreløbigt udvalgt syv andre til overvintring i skuret og har også anskaffet et min/max termometer, så jeg kan notere temperaturen vinteren igennem. Så vil jeg måske vende tilbage med mine erfaringer i en artikel til foråret. De syv forsøgsplanter er: *Mammillaria bocasana* v. *multilanata*, *Mam-*

millaria gracilis, *Mammillaria geminispina*, *Astrophytum myriostigma*, *Cereus peruvianus*, *Espostoa lanata* og *Gymnocalycium denudatum*.

Adressen: Whitestone Gardens Ltd.
Sutton, Thirsk
North Yorkshire YO7 2PZ
England
email: roy@whitestn.demon.co.uk

Steve Churchill
Krogen 1
8250 Egå

Dubbeld Samplonius
Nørrevænge 138
8310 Tranbjerg

NKS og internettet.

Af Benny Møller Jensen.

Kan internettet bruges til, at få flere medlemmer i NKS, og kan det bruges til få vores medlemmer "tættere" på hinanden? Dette har jeg tænkt meget på, og en måde at gøre det på er ved at oprette "Round Robins". Nu vil en del nok spørge sig selv om hvad er en Round Robin?

Round Robins er en form for cirkulationsbrev, der på normalt vis fungerer ved, at man er nogle personer med den samme interesse, som beslutter sig for at samle deres viden og trække på de andres viden. Dette gøres ved, at man har en adresseliste hvor Robinlederen sender sit brev til den første på listen, denne sender lederens brev og sit eget videre til nummer to, der gør det samme. Den sidste på listen sender alle brevene til Robinlederen. Robin lederen fjerner sit brev fra sidst, skriver et nyt og starter "turen" forfra.

På internettet kan det gøres på to måder enten ved at have en "mailingliste" (diskussionsklubber) eller ved at sende sit "brev" til flere på samme tid, jeg bruger Netscape 4 som har mulighed for at lave en samlet liste med de personer som er tilmeldt. Der kunne hedde "NKS Round Robin". På internettet er der mange diskussionsklubber eller mailinglister, jeg er tilmeldt tre; en med Alpine planter (Alpine-L), en med Kaktus og andre sukkulenter (cacti_etc), og den for mig "vigtigste" hårdføre kaktus (hardycacti_etc). Jeg er også medlem af tre "Elektroniske Round Robins" en om Opuntia, en om Yucca og en om hårdføre kaktus. I de tre Robins er vi fra fire til 7 medlemmer, men der kunne sagtens være flere. I Yucca Robin "klubben" har vi diskuteret hårdførhed, dyrkning, frøformering, nomenklatur, nye arter, frø, har sendt billeder til hinanden og meget andet.

På Cacti_etc er der daglig spørgsmål om alt

muligt, og her er der virkelig nogen kompetente medlemmer til at give svar på spørgsmål, blandt deltagerne er David J. Ferguson (Opuntia specialist mm.) og Steven Brack (ejer af Mesa Garden i New Mexico) og masser af forskellige folk fra botaniske institutter rundt om i verden, jeg tror ikke der er mange spørgsmål der forbliver ubesvaret. Men da alt dette foregår på engelsk, er det ikke alle, der kan være med (måske er det oplagt at bruge vinteren til et engelsk kursus?)

Hvis der nu er nogen der er blevet interesseret i at vi kunne lave en NKS Round Robin, vil jeg gerne påtage mig "jobbet" som leder heraf, og jeg kan så lave et lille referat til bladet med de mest interessante emner, det bedste ved det hele vil være at det kan foregå på et skandinavisk sprog og ikke på engelsk, ved dette kunne ikke engelsk kyndige måske få glæde af internettet, og hvis det bliver en succes, kan der måske afsættes penge i budgettet til, at vi får en rigtig mailing liste i klubben. Det kan også blive nødvendigt, at oprette en mailingliste, hvis vi bliver rigtig mange tilmeldte, da det måske kan blive lidt uoverskueligt at sende til så mange mennesker på en gang.

Benny Møller Jensen
conben@post9.tele.dk

Konkurrencen

Hvem har den højeste kaktussojle er forlængt til den 1 marts.

Så venner find billederne frem og send dem ind og vind et flot kaktuskrus!!!!

WORLDWIDE AIRMAIL SERVICE

DOUG AND VIVI ROWLAND

200 SPRING ROAD, KEMPSTON, BEDFORD, ENGLAND, MK42 8ND

All Kinds of Desert Plant seeds supplied from stock
Send today for our free Botanical Listings

TEL/FAX: 01234 358970

Cacti Seeds and Tillandsias

Write for my list with over 3000 species.

In addition to cacti seeds, we also offer seeds of:

Sukkulenten, Euphorbien, Pachypodium, Agaven, Yucca, Cycas-palmferen, Datura, Eucalyptus, Musa-bananas, Passiflora, Palms, Mesembryanthemum, Conophytum, Lithops and many others as well as a large assortment of Tillandsien-plants.

retail-wholesale

G.Köhres

Wingertstrasse 33

D-64387 Erzhhausen/Darmstadt

HAR DE PRØVET AT DYRKE ORCHIDEER?

Er De interesseret? Få et gratis prøvenr. af vort medlemsblad "Orkideer" der kommer 6 gange årligt. Kontingent kr. 290,-/340,-.

DANSKE ORCHIDE KLUB

v/Inger Lomborg . Edisonsvej 1B
1856 Frederiksberg C .
Telefon 31 21 59 58

Tidligere årgange af KAKTUS

kan købes ved henvendelse til:

Thorkild Alnor Nielsen

Langenæs Allé 26, 2. tv.

DK-8000 Århus C.

Betaling: check eller på giro nr. 2 940 744.

Pris: 10 kr. pr. nummer + porto.

Følgende årgange er udsolgt:

5-8-9-11-12-13-14-16.



UHLIG
KAKTEEN

Postfach 1107 D-71385 Kernen
Tel. 07151 41 891 Fax 07151 467 28

35 år

Kaktus og andre sukkulenter

- mere end 2000 arter sjældne planter og frø
- verdensomspændende forsendelser
- skriv efter listen mod betaling af 2 internationale svarkuponer
- besøgende - også i grupper - er velkomne
- løbende tilbuds-supplementer
- detail- og engroshandel

KAKTUS SUKKULENTER i mange arter

Gartner Bent Jørgensen

Vejlegårdsvej 99 - 2625 Vallensbæk

Tlf. 43 64 50 95

Planter sendes ikke!

RICHTER-SUKKULENTER

Postfach 12
D-55292 Bodenheim

konsekvent kun kulturplanter, 80% med oprindelsessted. Nye planter 1999: vinterhårde sclerocac., Pediocac., Escobaria., Echinocereus, Opuntia og stenhøjsplanter, tillige 140 sukkulente arter, Ariocarpus, Epithelantha, Turbinicarpus, Ancistrocactus, Tephrocactus, Agaver. Plantelisten omfatter 2000 arter. Nye frø 1999: fra Sydafrika, kaktus, mange eksotiske buske og træer. Bøger: Monografi (tysk) Turbinicarpus DM 35,-, Frilea DM 9,-, Lophophora DM 37,- plus ægte portoudgifter. Løsebladsamling: Sukkulenteratlas DM 27,- (i farve, Summary engelsk).

Ny liste efterår mod International svarkupon.

pedio's, sclero's, navajo, toumeya, yucca liste nr. 13

ariocarpus, astrophytum, ny: aztekium,	frø
echinocereus, echinocactus, echino-	planter
mastus, escobaria, ny: geohintonia, lo-	bøger, journaler
phophora, mammillaria, turbinicarpus, aga-	floppy discs
ve, yucca, lewisia, vildplanter blomster	

fra SA, canada og Mexico med lokaliteter. Ny: Geohintonia mexicana frø og Aztekium hintonii frø, podede kulturplanter af de 2 førnævnte arter. Bøger: Nr. 1 An den Standorten von Pedio- und Sclerocactus (tysk) DM 59,- + pp. Nr. 2 To the Habitats of Pedio- und Sclerocactus (engelsk) DM 69,- + pp. Nr. 3 The Genus Sclerocactus (Cactaceae) - (engelsk) DM 79,- + pp. Nr. 4 The Genera Pediocactus, Navajo-Toumeya (engelsk) DM 84,50 + pp. Brandnew Journal Cactaceae-Review, eng-lish/german, Pediocactus, Sclerocactus, Navajo, Toumeya, Vol. 1 No. 1 + 2, 1998, 2 issues per year, subscription DM 48,-. Liste mod 1 inter-national svarekupon.



P.O. Box 510 201, d-68242 mannheim, germany
tel. 49 621 794675, fax 49 621 7900332
e-mail: fhnavajo@aol.com
http://www.cactus-mail.com/navajo

fh

KAKTUSFRÖN !

Årets lista med ca. 1500 spännande sorter väntar på dig! Många sällsynta och aldrig tidigare erbjudna sorter! Som vanligt massor av Lobivia, Rebutia, Notocactus men även andra sukkulenter. Dessutom inspirerande böcker, etiketter, krukor, miniväxthus m m. Flera nya böcker på lager!
Skicka gerna ett par frimärken till svarsporto, katalogen är fullmatad!!!

Succseed
Mats Winberg
Valsängsv. 24 S-633 69 SKOGSTORP
Sverige
Epost: succseed@algonet.se
Hemsida: [www.algonet.se/\(succseed\)](http://www.algonet.se/(succseed))

MÅ IKKE BØJES!

Indholdsfortegnelse for KAKTUS og andre Sukkulenter, nr. 1/99

Kaktustur	3
En Mammillaria -kvartett - Geir Arne Evje	4-5
Den danske kaktuspioneer E.M. Knuth - Susan Schou Sørensen	6
Kaktusfamiliens historie og klassificering - Susan Schou Sørensen	7-11
Opuntia Nutilans - Benny Møller Jensen.	12-16
Meddelelser	17
Cactomani - Dubbeld samplonius	18-19
Erfaringer med Whitestone Gardens - Steve Churchill og Dubbeld Samplonius	20-21
Meddelelser	22